

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 165 Ft

XVI. évfolyam 10. szám * Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat *

2009. október

A tartalomból:

Tisztelet az '56-os forradalomnak - 20. oldal

Egyházi segítség gyomaendrődi családoknak - 13. oldal

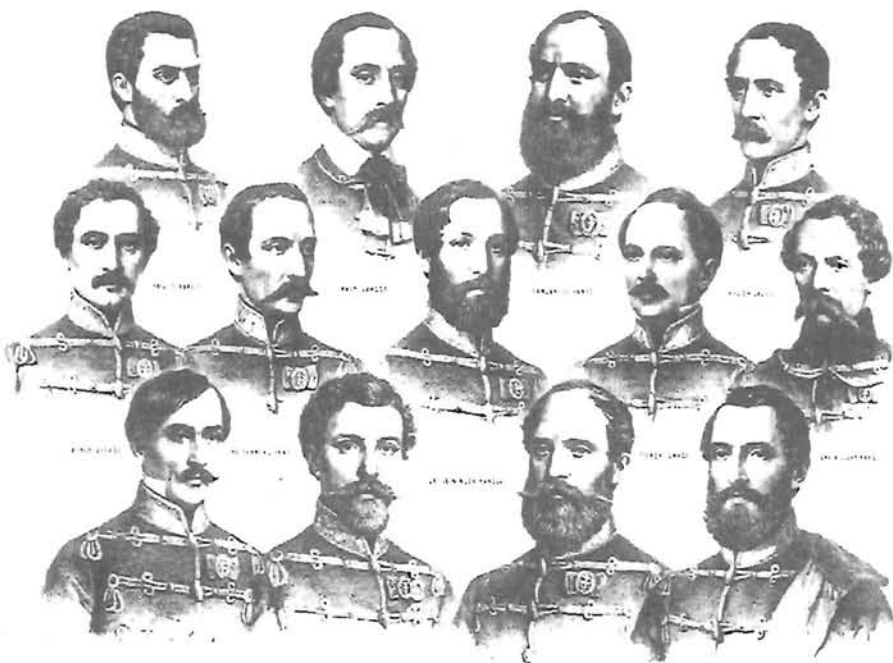

Pázmádon szüreteltünk - 9. o.

Karitás műsor a gyerekekért Hunyán - 16. o.

AZ ARADI VÉRTANÚK

Aradi vértanúk összefoglaló néven őrzi a magyar nemzet emlékezete az 1848–49-es szabadságharc 13 hős katonai vezetőjét, akiket 1849. október 6-án Aradon végeztek ki. Lázár Vilmos ezredes azért kezelték tábornokként, mert a szabadságharc végén a tábornokokhoz hasonlóan önálló seregtestet irányított. Kossuth Lajos 1890-ben, az egyetlen fonografon is rögzített beszédében, Aradot a magyar Golgotának nevezte.

A vértanúk név szerint (balról jobbra):

1. sor: 1. **Knezić Károly** honvéd tábornok (1808–1849), 2. **Nagysándor József** honvéd tábornok (1804–1849), 3. **Damjanich János** honvéd tábornok (1804–1849), 4. **Aulich Lajos** honvéd tábornok (1793–1849)

2. sor: 1. **Láhner György** honvéd tábornok (1795–1849), 2. **Poeltenberg Ernő** lovag, honvéd tábornok (1808–1849), 3. **Leiningen-Westerburg Károly** gróf, honvéd tábornok (1819–1849), 4. **Török Ignác** honvéd tábornok (1795–1849), 5. **Vécsey Károly** gróf, honvéd tábornok (1803–1849)

3. sor: 1. **Kiss Ernő** honvéd altábornagy

(1799–1849), 2. **Schweidel József** honvéd tábornok (1796–1849), 3. **Desseffy Arisztid** gróf, honvéd tábornok (1802–1849), 4. **Lázár Vilmos** honvéd ezredes (1815–1849)

Felix Schwarzenberg miniszterelnök utasítására, Ferenc József jóváhagyásával hadbírószág elé állították, majd halálra ítélték és kivégezték a 13 magyar hőst. A hadbírótságot Karl Ernst törzshadbíró vezette. Az ítéletet Julius Jakob Haynauhoz mint Magyarország teljhatalmú kormányzójához kellett felvinni megerősítésre és aláíratásra. Valamennyi tábornokot kötélt általi halálra ítélték, annak ellenére, hogy például Desseffynek szabad elvonulást ígértek a fegyverletétele előtt. Desseffy, Kiss Ernő, Lázár Vilmos és Schweidel József ítéletét Haynau „kegyelemből” golyó általi halálra változtatta.

A 13-ak ítéletét október 6-án – szándékosan a bécsi forradalom és Theodor Baillet von Latour császári hadügyminiszter meggyilkolásának első évfordulóján – hajtották végre, ami ezért a forradalom és szabadságharc vérbefojtásának gyásznapja.

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

NEMZETI ÜNNEP

Gyomaendrőd, 2009. október 23.

PROGRAM

9 órákor

Ünnepi Istentisztelet Gyomán a Református Templomban

10 órákor

Ünnepi megemlékezés 1956-os Forradalomról és Szabadságharcról a Szabadság téri országzászlónál:

Ünnepi beszéd és a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Óvoda diákjainak ünnepi megemlékezése

Koszorúzás a Hősök emlékművénél

11.30 órákor

Gyomaendrőd Város Képviselő-testületének ünnepi ülése a Városháza üléstermében

MEGHÍVÓ

2009. október 24-én (szombaton) 10 órákor
SZENTMISE

lesz az

ENDRŐDI SZENT IMRE TEMPLOMBAN
AZ ÖREGSZÖLŐ ÉS KÖRNYÉKI ISKOLÁK
(décspáskumi, polyákhalmi, ugari, Tímár-Brihse, csáki, kápolnás, Szent Imre)

egykori tanulói-, tanárai- hozzátartozóiért

11 órákor az ÖREGSZÖLŐI ISKOLÁK
EMLÉKTÁBLÁINAK AVATÁSÁRA.

Mindenkit hívunk, hazahívunk!

Mindenkit várunk, hazavárunk!

EGYHÁZMEGYEI PASZTORÁLIS HELYNÖKSÉG

CSALÁDPASZTORÁCIÓS IRODA

Miben segítünk? Miben tudunk szolgálni?

- Családcsoportoknak, baba-mama kluboknak, segítség, támogatás, képzés, kiskönyvtár
- Krízisben lévő pároknak családterápia
- Gyászolóknak segítség a gyászban

Állandó programjaink:

- Családnapiak (ősszel, tavasszal)
- Családtábor (nyáron)
- Házasság Hete (februárban)

Bizalommal fordulhat hozzánk!

Csányiné Fejes Tekla, Keszeli Ilona
6720 Szeged, Dugonics tér 12.
62/311-216, 20/8280-476
csaladpaszt@gmail.com

„Kimentem én a szőlőbe,
ráléptem egy venyigére,
mustos lett a cipóm talpa,
tánra hív a zene hangja.”

Ezzel a játékra hivatkozóval és Seprű Sári köszöntőjével kezdődött SZÜRETI MULATSÁGUNK a Százszorszép Óvoda udvarán, melyre a Kis Bálint Ált. Isk. első osztályos gyermekei is meghívást kaptak. A melengető napsütésben szüreti dalokkal, versekkel köszöntöttük az őszt, illetve társainkat, egymást. A népviseletbe öltözött óvó nénikkel egy népi, szüreti játékot elevenítettünk fel a gyermekek nagy öröme-re, hiszen ők is aktív, lelkes résztvevők lehettek. Talpalávaló népzene és Seprű Sári invitálására fergeteges tánccházás élményben is részünk volt. Végül kedvünkre lakmározhattunk a finomabbnál finomabb őszi gyümölcsökből, zöldségekből, szomjunkat pedig frissen préselt szőlőlével, musttal olthattuk. Hisszük, hogy népi hagyományainknak emberré formáló erejük van, s ezen alkalom lehetőséget adnak régi szokásaink felelevenítésére, újbóli átélésére. *Cserenyecz Éva óvodavezető*

Eladó

- Endrőd, Dózsa u. 9. sz. lakóház: 3 szobás, összkomfortos (916 m² udvar, a ház ebből kb. 100 m²)
- Ridegvároson 2 föld: 0,1367 HA és 0,732 HA
- BL-7 dízelmotor darálóval és fűrészgéppel
- kézi kukoricamorzsoló
- gázpalack, prés, boroshordók, traktor pótkocsi

Érdeklődni lehet az endrői plébánián:
Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel.: 20/9457-843 vagy 66/283-940

Önnök joga van tudni...

hogy miről döntött a Képviselő-testület szeptember hónapban

2009. szeptember 21-én rendkívüli ülés volt a Városháza Dísztermében, melynek egy napirendi pontja volt:

A Képviselő-testület megismerte és elfogadta a Rekultivációs Önkormányzati Társulási Megállapodását, Alapító Okiratát, felhatalmazta a Polgármestert és a Város Jegyzőjét a megállapodás, valamint az Alapító Okirat jóváhagyására, s egyetértett azzal is, hogy a költségvetési szerv vezetője átmenetileg a Kondoros polgármestere legyen.

A Kistérségi Társulás kihelyezett együttes ülésére 2009. szeptember 23-án, 13 órai kezdettel Került sor Csárdaszálláson. Napirendi pontja:

A Térségi Szociális Gondozási Központnál Szakmai programjának elfogadása

Mint előző számunkból ismeretes a Térségi Gondozási Központnál májusban több ellenőrzés is történt, amelyek tártak fel bizonyos hiányosságokat és ezek megszüntetésére intézkedni kellett.

A Csongrád Megyei Önkormányzat Aranysziget otthona, mint módszertani intézmény végezte az alapszolgáltatások vonatkozásában az ellenőrzést, majd megküldte annak jegyzőkönyvét is. Ebben előírta a szakmai program kiegészítését, melyre szeptember 30-ig adott határidőt.

Az átdolgozott programot a Kistérségi Társulás Képviselő-testülete elfogadta.

2009. október 1-i ülés tartalmából:

A Képviselő-testület összehívása, valamint az ülés időpontjának meghatározása, elrendelése, a polgármester hatáskörébe tartozik. 2009 augusztusában került bejelentésre az éves tervben kijelölt időpont módosítása, illetve elhalasztása október 1-re.

A Testületi ülés a polgármester beszámolójával vette kezdetét. Ismertette a városban történt eseményeket, amelyekre meghívást kapott.

A teljesség igénye nélkül: Iskolák tanévnyitó ünnepségén vett részt. A városban megrendezésre került a „Kompetencialapú oktatás, egyenlő hozzáférés - innovatív intézményekben” című pályázat nyitó ünnepsége, melyen Domokos László országgyűlési képviselő úr is részt vett.

Több olyan rendezvényről számolt be Polgármester úr, amely városunk életében jelentős esemény volt.

Szülői fellebbezés-óvodai kérelem támogatására

A Képviselő-testülethez fellebbezéssel fordult három szülő. Mind a három család az Öregszőlőben lakik, s nem kívánják gyermekeiket a Tulipános Óvodába járatni. Kérték a Tanyagondnoki Szolgálat igénybevitelét ahhoz, hogy a Csemetekert Óvodába behordhassák gyermekeiket.

A Képviselő-testület elutasította a fellebbezést azért, mert a helyi rendelet alapján a szülőnek önállóan, a Tanyagondnoki Szolgálattól függetlenül kell megoldani a gyermekek szállítását amennyiben nem a lakóhelyükhöz legközelebb eső, ingyenes alapellátást biztosító óvodai ellátást kívánják igénybe venni.

Városi Egészségügyi Intézmény kapacitás átcsoportosítás kérelme

Dr. Torma Éva a Városi Egészségügyi Intézmény igazgató főorvosa jelezte, hogy élni kíván a kapacitás átcsoportosítás lehetőségével, melyet szakmailag és a betegforgalom bemutatásával támasztott alá.

Két órával csökkentené a fül-orr-gégészeti szakellátás időtartamát, melyet 1-1 óra elosztással fordítana a pszichiátriai, valamint az ortopédiai rendelési időkeret növelésére. E lépést az teszi indokolttá, hogy mind a kettő szakellátáson folyamatosan növekszik a betegforgalom, illetve a pszichiátriai szakellátás kapacitása az országos átlaghoz képest

több, melyet tovább generál a folyamatosan növekvő betegforgalom.

Ezen kívül csökkentené a laboratóriumi diagnosztika óraszámát is úgy, hogy a szakorvosi órákat megtartaná. A követéses megfigyelés szerint a megmaradt időkeret nem zavarja majd a betegek eddig megszokott ellátását. Az itt felszabadult 6 órát fordítaná a gyógytorna időkeretének növelésére. Erre azért lenne szükség, mert a reumatológus és az ortopéd szakorvosok szeretnék kiterjeszteni a gyógytorna tevékenységet a sport-rehabilitációra is.

A Képviselő-testület jóváhagyta a Főorvos Asszony kérelmét.

Helyi járatú autóbusz menetrend változása

A MÁV menetrend ismét változott kis mértékben, melynek következménye, hogy a tanítási napokon az öregszoelői járat menetrendje is módosulni fog. Ennek engedélyezését kérte a Képviselő-testülettől a MOBILBUSZ Kft.

Az utazni vágyók kövessék figyelemmel a menetrendek változását!

Hivatali gépjárművek cseréje

A Polgármesteri Hivatal működését két személygépkocsi segíti. Midkettő vásárlása több évvel ezelőtt történt. A két személygépkocsi hengerűrtartalma meghaladja, illetve megközelíti az 1600 köbcentimétert, s ezen kívül a futási idejük sem kevés. A két gépjármű javítási költsége, az utánuk fizetendő adó, illetve a köbcenti utáni magas fogyasztási norma erősen terheli az önkormányzat szűkös költségvetését. A jövőbeni kedvezőbb üzemeltetési feltételek céljából, a nyomott autópiacon árákat kihasználva lenne indokolt két gépjármű cseréje kisebb fogyasztású személygépkocsikra.

A Képviselő-testület engedélyezte a gépkocsik cseréjét azzal a feltétellel, hogy a hengerűrtartalom nem haladhatja meg az 1600 köbcentimétert, illetve érvényesíteni kell a vásárlás során az önkormányzat versenyeztetési szabályzatában meghatározott eljárás rendet.

Pályázatok beadásának engedélyezése

A Város Önkormányzatának pályázatírással megbízott irodája azt kérte a Képviselő-testülettől, hogy az alábbi pályázatok beadását támogassa.

Ezek a következők:

- Városi örökség megőrzése és korszerűsítése - DAOP pályázat.

Célja: A településkép javítása, vonzerejének növelése, egy-egy közterületre, utcára, épületre kiterjedő kisléptékű infrastrukturális beavatkozások elősegítése.

Összköltség: 59. 854. 558 Ft

Támogatás: 50. 000. 000 Ft

- Kner Imre Gimnázium kollégium épülete-KEOP pályázat

Célja: energiahatékonyság, energiatakarékosság, valamint megújuló energiafelhasználás fokozása.

Összköltség: 96 205 056 Ft

Támogatás: 57 723 034 Ft

- Belterületi csapadék- és belvízelvezetés-Daop pályázat

Célja: a Besenyősziget település vasúti pálya melletti záportározók rendezésének megvalósítása, tározókapacitásának javítása, a Polányi utca egy szakaszán mederburkolat építése.

Összköltség: 100% 91 621 013 Ft.

Támogatás: 90 %! 82 458 912 Ft

A Képviselő-testület felhatalmazta a polgármestert a szükséges intézkedések megtételére.

Gyermekliget Nonprofit Kft. bölcsődei kérelme

A Gyermekliget Nonprofit Kft. nevében Szabó Istvánné kérelemmel fordult a Képviselő-testülethez, mert ismét pályázni kíván bölcsődei férőhely kialakítására. Az elmúlt évben támogatta a testület ezt a szándékát, s hosszútávra, rendelkezésére bocsátotta az önkormányzat tulajdonát képező 5807/4 területet, azonban a pályázat forráshiány miatt elutasításra került. Az előterjesztés kérdésessé tette a bölcsődei férőhelyek bővítésének szükségességét a csökkenő gyermeklétszámra hivatkozva, ennek ellenére a bizottság elfogadásra tett javaslatot a Képviselő-testület számára.

Határozat: Gyomaendrőd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete támogatja és hozzájárul ahhoz, hogy a Gyermekliget Nonprofit Kft. benyújtsa pályázatát.

Lehoczkiné Timár Irén
képviseelő

In memoriam

Szülőföld: Bölcse, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld.

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kó...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Timár Máté

Elhunyt orvosaink II.

Dr. Weisz Aladár (1884-1971)

ügyvezető körzeti orvos

A Pest megyei Izsákon született 1884. január 3-án. Édesanyja: Brachfeld Riza.

A budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen kapta meg diplomáját 1906. december 22-én.

Nagyváradon a Bábaképezdében dolgozott, a Postabiztosító Intézet kezelőorvosa is volt, majd 1910-től nyugdíjazásáig dolgozott Endrődön. A Kossuth u 3. sz. alatt lakott, és ott volt a rendelője is. Azokban az években a körzeti orvosi munkára jellemző volt, hogy az orvos látogatta a körzetében élő családokat. Így jól ismerték az egyes családok kórtörténetét.

Weisz Aladár szigorú és következetes orvos volt, a betegétől elvárta, hogy utasításait betartsák. Sokat fáradozott azon, hogy a család apraja-nagyja életvitelben, hétköznapi szokásokban is mindent megtegyen az egészség védelmében. Nagyon fontosnak tartotta a megelőzést.

Bárhová vitte sorsa, mindig, mindenhol gyógyított. 1944-ben Endrődön is megkezdődött a gettózás. Weisz Aladár és felesége, Erzsike néni átmenetileg otthonában maradhatott, mert a doktor úr nélkülözhetetlen volt a falu számára. Június 15-én minden izraelita vallású lakost a Grósz fatelepre zsúfoltak. Ide már behozták a Weisz házaspárt is. Innen indult a menet a gyomai vasútállomásra, onnan pedig június 16-án a szolnoki gyűjtőtáborba. Szolnokról 48 főt Ausztriába: Stratthofba és Einhofba vittek, 32-en pedig Auschwitzba kerültek. Auschwitzot egyetlen ember élte túl. A Weisz házaspár Stratthofba került. A doktor úr itt is gyógyított. A tábor 1945 áprilisában felszabadult, s az endrődiek - két áldozat kivételével - hazatérhettek.

Dr. E. Szabó Zoltán PhD megemlékezése

A visszatérő Weisz doktor mint körzeti orvos folytatta munkáját, s emellett az újjászervezett hitközség elnökeként tevékenykedett. Idősebb éveiben, mint a bölcse örege, a legkisebbek egészségére vigyázott.

A doktor úr nyugdíjazása után, 1964-ben Endrőd utolsó zsidó lakóiként hagyták el a települést. Székesfehérvárra költöztek, ahol rokonoknál, majd idősek otthonában éltek. Erzsike néni 1966-ban halt meg.

Dr. Weisz Aladár aranydiplomát kapott 1957-ben, gyémánt diplomát 1966-ban, s még átvehette a vas diplomát

is, 1971-ben. Ebben az évben halt meg. Feleségével együtt Székesfehérváron vannak eltemetve.

Dr. Weisz Aladár 54 éven át gyógyította szülőfalunk nemzedékeit.

Elhunyt orvosaink életútját bemutatta:

Dr. E. Szabó Zoltán PhD nyug. főiskolai tanár
2009. május 10-én az emléktábla avatási ünnepségen

Tímár Máté emlékezete

az endrődi Tímár Máté Fiókkönyvtárban 2009. május 9-én - IV. (befejező) rész

1999-ben végleg hazatért.

Halálát követően hamvait Endrődön, szülei sírjába temették el. Fia Áron, apja hagyatékát: könyveit, levelezését, íróasztalát, személyes tárgyait Endrődnek adományozta.

Endrőd, ezen felül is adózott Tímár Máté emlékének: 2001-ben avatták fel szobrát ki-tüntető figyelem és illendő külsőségek megadása mellett.

Az Endrődiek Baráti Köre Kezdeményezésére, a Gyomaendrőd Város Képviselő-testülete határozata alapján:

A Határ Győző Városi Könyvtár Fiókkönyvtára a mai napon felveszi Tímár Máté nevét.

*

/Ea: Polányi Éva/
Szilágyi Ferenc: In Memoriam Tímár Máté

Megjártad már a száz tő hosszát
a Hármas-Körös mellett
adtál nehéz szórtarisznyádból
mint csodálatos Halász
az éhes sokaságot
öt hallal

jól tartád Te is
huszonöt kasnyi izes szóval
e kis magyar világot--
s tudtad jól, hogy honnét kapod
e csodát s úgy vagy jó halász
hogya ingyen tovább adod
hű pásztor, számadó juhász
ki minden bárányra vigyáz
s sorsát felrovd--

megsirat hát a ringató táj
a földed, szülőanyád
örzik jó emlékedet
ákácok fűrtös lombjai
s rezgő jegenyefák-

/Ea: Bartus Gyula/
AZ UTOLSÓ ÁMEN

Endrőd: Megviselt vén szívem
érted dobogja az utolsó áment,
Te vagy az én Jeruzsálemem,
melyre egész életem ráment.
Öröme, bújja, sikere, kínja,
teljes egésze vagy és voltál,
fél-életem is odaadnám
többetenni kallódó sorsnál...
Szívárványom Jó anyám könnye,
bölcsességem (ha lenne) Édesapámé
Szép-szavam is szájáról való
a Körgát alól. S a szorgalmáé
minden tette serkentő példa,
melyről a Körös is suttog néha
(ha álomban elébem fodroz),
az én szöke Amazonászom,
s Himalájám a Polyákhalma,
hová bárhonnán hazavágyom.
Szerelem, szépség, ihlet-álom,
melyből műveim születtek,
Dicsértéssel köszönetet
a sorstiprott endrődieknek...
Lehet ez az utolsó ámen,
mely után már nem futja többre:
Légy áldott drága szülőföldem
mostan és mindörökre...

Budapest, 1998. július 14.

*

/Ea.: Vaszkó Ildikó/

Márton Gábor:
Visszhang az utolsó ámenre

Igazad volt. Hívőn érezted,
Hogy az utolsó ámen közelget,
Bölcs ésszel és szenvedő szívvel
Szólottál csodás szép beszéddel.

Polyákhalom sok szép emléke
Besorolt közénk mindörökre,
S bármerre vitt utad Golgotája,
Visszataláltál a Körös partjára.

Paraszi, becsületes ösök,
(hozzád hasonló igazi hősök)
Nyitott sírszájjal Reád vártak,
és élő hittel hozsannáztak.

Utadba hányszor dobtak gáncsot;
Lelki mérget, testi korbácsot,
S Te álltad a vést, mint a szikla,
Ural-rabjaként, s börtönbe dugva.

Köszönjük, hogy aggódtál értünk,
Kik sajátban szolgamód éltünk,
Erőt sugallt prózád és versed,
mely lelkünkben hőséggé erjed.

Majoros Ádám nagy hűségével,
Hazai harangzó zengésével
Visszafogadunk mindörökre;
Ámenedre- Áment felelve.

*

Csillagok, csillagok, szépen ragyogjatok...
film

Katolikus oldal

OKTÓBERI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor és este 5 óraker. Hétköznapokon reggel fél 8-kor.
Októberi rózsafüzér: hétköznap este 5 óra, vasárnap fél 5.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

október 11-én és 25-én vasárnap fél 12-kor.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor.

Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 5-kor.

A szombat esti mise vasárnapi előesti mise.

Hétköznap esténként fél 5-kor, vasárnap fél 10-kor októberi rózsafüzér.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap este 5 óraker.

Szombaton este 5-kor vasárnapi előesti mise.

Októberi rózsafüzér misék előtt fél órával.

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László tb. kanonok, plébános

Körlevél a katolikus hit megőrzéséről

Krisztusban Kedves Testvérek!

Szent István király intelmei ma is időszerűek. Közülük az első a katolikus hit megőrzésére vonatkozik. Mi, akik mint püspökök a tiszta katolikus hit őrei vagyunk, nem hagyhatunk figyelmen kívül néhány olyan jelenséget, amely napjainkban híveink körében is terjed.

Azt tapasztaljuk, hogy ismét erőre kapott egyfajta pogányság. Ahogyan Szent István halála után, úgy most is támadja a kereszténységet. Néhány évvel ezelőtt még az elvilágiasodást tartottuk szinte az egyetlen veszélynek. Bár továbbra is jelen van népünk körében ez a fogyasztói szemlélet, az élvhajhászás és a hedonizmus bálványá, ma az újpogányság szelleme is erősödik.

A kommunista évtizedek alatt próbálták mindent elfelejteni, ami magyar és keresztény azonosságunkat erősítette. Kisebrendűségi érzést tápláltak belénk, azt sulykolták, hogy utolsó csatlósok vagyunk, nacionalisták és sovínisták. Ehhez újabban a kirekesztő és a rasszista jelzőt is hozzátesszük. Mindezeket a szeretettel ellenkező magatartásokat határozottan elutasítjuk. Szükséges és jogos, hogy helyes öntudatra ébredjünk, keressük, újra tudatosítsuk igazi értékeinket, magyar örökségünket kulturális, történelmi és tudományos területen egyaránt. Ennek része az is, hogy megerősödjünk keresztény öntudatunkban, hiszen a krisztusi kinyilatkoztatás magyar kultúránkban is megtestesült, azt megnevesítette és megszentelte. Ezeréves magyar kultúránk a keresztény hit nélkül nem érhető. Ezt az öntudatra ébredést mi is nagyon fontos keresztény és magyar feladatnak tekintjük.

Sajnos azonban ennek az öntudatra ébredésnek vannak vadhajásai is. Ezek egyike a különböző vallási elemeket keverő ún. „ősmagyar szinkretizmus”. Ez a jelenség azért is nagyon veszélyes, mert kereszténynek tűnő vallási nyelvezetet használ, és könnyen megtévesztheti még a vallásukat gyakorló hívőket is. Ezek közé tartoznak a Jézusról és Szűz Máriáról szóló tudománytalan állítások. Ilyenek pl. a „Jézus, pártus herceg”-elmélet, vagy a táltosok, a sámánok és a pogány ősmagyar vallás egyéb valós vagy vélt elemeinek újraélesztése. Olykor még a legnemesebb hagyományörző mozgalmakat is felhasználják arra, hogy a pogányságot népszerűsítsék. Keresztény hitünk nem pusztán az ember istenkeresésének az eredménye, hanem Isten kinyilatkoztatásán alapul, amely Krisztusban teljesedett be. Ő az Út, az igazság és az élet az egyének és a nemzetek számára is.

Ezért kell megemlítenünk a hitünk igazságát fenyegető egyéb veszélyeket is, mint pl. az okkultizmust, a spiritizmust és a bálványimádás különböző formáit.

Arra kérjük katolikus testvéreinket, hogy óvakodjanak minden ilyen megtévesztő kezdeményezéstől.

Pál apostol figyelmeztetése napjainkban is időszerű: „Mert jön

OKTÓBERI ÜNNEPEK

1. csütörtök:	Lisieux-i Kis Szent Teréz
2. pének:	Szent Örzöngyalok
4. vasárnap:	Évközi 27. vasárnap
6. kedd:	Szent Brúnó áldozópap
7. szerda:	Rózsafüzér Királynője
8. csütörtök:	Szűz Mária, Magyarok Nagyasszonya
9. péntek:	Szent Dénes püspök és társai vértanúk
11. vasárnap:	Évközi 28. vasárnap
14. szerda:	Szent I. Kallixtusz pápa és társai vértanúk
15. csütörtök:	Avilai Nagy Szent Teréz egyháztanító
16. péntek:	Szent Hedvig szerzetesnő
17. szombat:	Antiochiai Szent Ignác püspök, vértanú
18. vasárnap:	Évközi 29. vasárnap
19. hétfő:	Keresztes Szent Pál áldozópap
23. péntek:	Kapisztrán Szent János áldozópap
24. szombat:	Claret Szent Antal püspök
25. vasárnap:	Évközi 30. vasárnap
28. szerda:	Szent Simon és Szent Júdás Tádé apostolok
31. szombat:	Boldog Romzsa Tódor püspök, vértanú

idő, amikor az egészséges tanítást nem hallgatják szívesen, hanem saját ízlésük szerint szereznek maguknak tanítókat, hogy fülüket csiklandoztassák. Az igazságot nem hallgatják meg, de a meséket elfogadják” (2Tim 4,3-4).

Katolikus hitünk elleni támadás érkezik a szélsőségesen liberális eszmék irányából is, amelyek a relativizmus diktatúráját erőltetik ránk, azt a szemléletet, amely kétségbe vonja magának az igazságnak a létét. Ez az irányzat az élet tisztelete helyett a halál kultúráját terjeszti. Tagadja vagy relativizálja a férfi és a nő különbségét, valamint a házasságot és a családot. Ezzel szemben mi elfogadjuk a teremtő Isten tervét az emberről, a családról, a kultúráról, a nemzetéről. A globalizációval szemben a katolicitást valljuk. A katolikus igazság nem nemzetközi, hanem nemzetek feletti, de hogy konkrétan létezhesen, a nemzeti kultúrákban kell megtestesülnie.

Katolikus hitünket kikezdheti az a felfogás is, amelyet így szoktak megfogalmazni: „vallásos vagyok a magam módján”. Csak akkor vagyunk és maradunk katolikusok, ha az egyház élő hitével összhangban hiszünk, mert egyedül Egyházának ígerte meg Jézus Krisztus: „Én veletek vagyok minden nap a világ végezetéig” (Mt 28,20).

Kelt Budapesten, 2009. szeptember 10-én
a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia

MŰEMLÉK-FELÚJÍTÁS

Hamarosan befejeződik az endrődi templom előtt a 200 éves műemlék kőkereszt felújítása.

A teljes felújítás (korpusz restaurálása, pótlása, a kereszt impregnálása, helyreállítása) kb. 2.100.000 Ft lesz. Istennek legyen hála, eddig már 1.450.000 Ft összegyűlt.

Adományokat a Szent Imre Plébánia bankszámlájára várjuk: OTP bankszámlaszám: 11733120-20005629 vagy: vagy az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhazsnú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Az endrődi plébánián is lehet befizetni.

Isten fizessen meg minden nagylelkű adományt.
A keresztet a novemberi Szent Imre búcsún szenteljük fel.

Papok éve

SI QUIS AUDIERIT VOCEM MEAM, ET
APERUERIT MIHI JANUAM, INTRABO
AD ILLUM, ET COENABO CUM ILLO.

1.

„Fiam, add nekem szívedet!”

2.

„Én vagyok a jó Pásztor...”

3.

Első sz. misém
emlékére
1928.

Kunya Dániel
Jézus-társasági újmisé.

„Tiszta szívvel teremis belém, Isten,
erős lelket alkoss újra bennem.”
(Sz. 50, 12.)

„Számomra az élet Krisztus,
a halál nyereség.”
(Sz. Pál, Flp. 1, 21.)

„Nem mintha már... tökéletes
lennék, de törekszem rá...”
(Sz. Pál, Flp. 3, 12.)

Doppászentelésemem emlékére.
Szeged, 1935 Szent Péter és Pál
ünnepén.

Ugrin Sándor S. J.
(jezsuita atya)

„Kértek megadotlót Krisztusért,
nemcsak hogy higgyetek benne,
hanem hogy szenvedjétek is érte.”
(Sz. Pál, Flp. 1, 29.)

„Krisztus helyett vagyok
itt követségben.”

(Szent Pál.)

ELCSŐ
SZENTMISE-ÁLDOZATOM
EMLEKÉRE

Endrőd, 1935. július 1.

ZEMPCÉNI (Ziehouzsky) PÁL
újmisé.

Munkában a restaurátorok. Folyik a templom előtti kereszt felújítása.

Kedves Olvasóink! A Papok éve alkalmából sorozatunkban megemlékezünk endrői papjainkról is, hisz Endrőd több mint harminc papot adott az Egyháznak.

Papi újmise alkalmából szokás, hogy az újmisések az újmiséskor áldással egy-egy szentképet ajándékoznak. A képeket Bartos Máté és Családja kapta a szentmiséken az áldás után. Az imakönyvükben megőrizték a viszontagságos időkben is. Összeállítva közreadta leányuk, Margit. (Rájuk is emlékezünk a novemberi Fotóalbum sorozatunkban.)

Egy-egy kép alatt a 2. sorban látható a kép hátoldala az újmiséskor nevével és jelmondatával, idézetével. A gyűjteményünk nem teljes. Akinek van a birtokában endrői papok újmiséskor emlékképe, kérjük, bocsássák a Szerkesztőség rendelkezésére, hogy leközölhessük. A következő papjaink emlékképével rendelkezünk: P. Ugrin Béla SJ, Sóczó Ferenc, Szujó Antal, Uhrin György, Iványi László, Fülöp Menyhért, P. Timár Máté SJ.

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczó Géza

SZENT I. CALLISTUS PÁPA

Október 14.
+ Vsz. 222.

A pápák életéről a 2. századig meglehetősen keveset tudunk. Legtöbbjüknek csak a neve maradt fenn, sőt néha az is nehezen követhető a hagyomány folyamatában. A 3. századtól azonban a pápák egyre határozottabb alakot öltenek mint az egyháztörténelem főszereplői. Közéjük tartozik Callistus pápa is. A nevét írták Calixtus,

Kallisztosz, Kalistus formában is. 217- 222 között volt Róma püspöke. Aránylag sokat tudunk róla, mégpedig hiteles adatokat. Kortársa, a római Hippolitus pap a legfontosabb adatközlő. Egyáltalán nem nevezhető a pápa barátjának, annyira nem, hogy néhány kutató a Callistussal szemben ellenpápaként fellépett Hippolitusral azonosítja. Ha ez nem is felel meg a valóságnak, kétségtelen, hogy Hippolitus nem adott tárgyilagos képet a pápáról.

Egy épületesnek alig, sőt kifejezetten gyűlölködőnek nevezhető irat töredékeiből (Refutatio IX) a következőket tudjuk meg: Callistus felszabadított rabszolga volt, és Zephyrinus pápa idejében lett a római egyház diakonusa. Hivatala elsősorban az anyagi ügyekhez kötötte, melyekhez értett is, és ezzel nagy megbecsülést vívott ki magának a hívők körében. Az ő kezelésébe tartozott a Via Appia Antica mellett lévő katakomba is. Ezért hívják mind a mai napig Callistus-katakombának.

Zephyrinus halála után megválasztották pápának. Nagyon súlyos nehézségekkel kellett megküzdenie: az eretnek Sabellius és követői tagadták a Szentháromságot azzal, hogy túlhangsúlyozták Isten egységét. Azt

hirdették, hogy az Atya, a Fiú és a Szentlélek nem három önálló személy, hanem egyetlen személynek különböző megnyilvánulási formái. Callistus ezért Sabelliust követőivel együtt kiközösítette az Egyházból.

Ennél is égetőbbek voltak a lelkipásztori kérdések: a bűnbánat, a házasság és a hittagadókkal való bánásmód kérdései. Az egyre gyarapodó egyházközségekben napról napra merültek fel ilyen kérdések: „Megbocsátható-e, ha valaki eretnekségbe téved? Visszafogadható-e az Egyházba valaki, ha az üldözés idején gyengének bizonyult, és valamilyen formában megtagadta a hitét? Vajon érvényes-e az Egyház előtt a szabad embernek rabszolgával kötött házassága, mert a római jog ezt a házasságot érvénytelennek tartotta?”

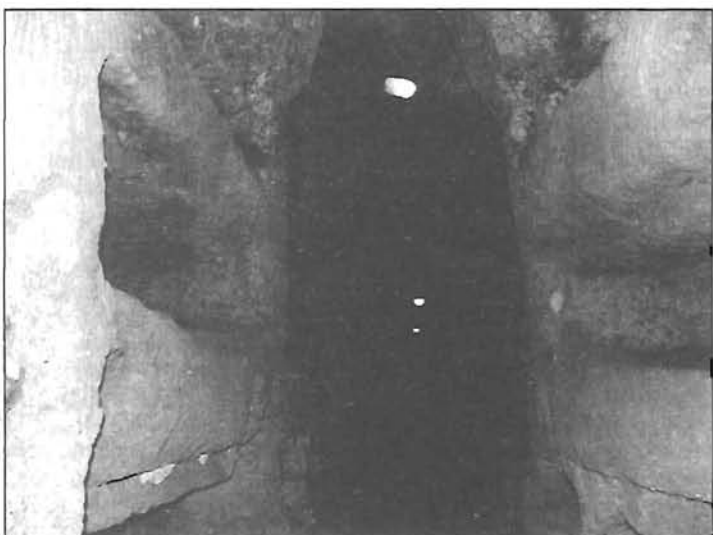
E kérdések megoldásában két irányzat állt szemben egymással: egy túlzó, szigorú és egy enyhébb, az átlagember képességeit figyelembe vevő felfogás. A pápa ehhez az utóbbihoz csatlakozott, amivel elég sok ellenséget szerzett magának. De ő úgy ítélte, hogy az Egyháznak és a pápának az irgalmasság jövőbe vezető útját kell járnia.

Erről beszélt később Szent Ágoston, amikor azt mondta, hogy az Egyház „Corpus permixtum”, azaz szentekből és bűnösökből álló, vegyes közösség.

Callistus haláláról nincsenek biztos adataink. A 354-ben keletkezett római naptár vértanúként említi. A Depositio Martyrum október 14-re teszi temetés napját.

A legenda elbeszéli, hogy Callistus idejében villámcsapás következtében leégett Róma egyik kerülete, és a tűzben egy Jupiter-szobor jobb karja is leolvadt. A pogány papok engesztelő áldozatot mutattak be a sérült bálvány előtt. Ekkor ismét vihar támadt, és most egy villámcsapás elpusztította az egész bálványt és oltárát is. A történetért a keresztényeket tették felelőssé, ezért Palmatius konzul parancsot kapott, hogy tartóztassa le Callistust a klerikusaival együtt. El is fogták őket, de miközben a bíróhoz 9,5kútba dobták a testét. Egy Asterius nevű pap azonban kiemelte a kútból, és tisztességgel eltemette.

Kép: Szent Callistus katakomba

NARANCS GYOMAENDRŐD
LEGJOBB
HASZNÁLTRUHA
ÜZLETE

ÁRUCSERE!!!
ŐSZI ÁRU ÉRKEZETT
HOSSZÚ FELSŐK - NADRÁGOK
GYEREKRUHÁK - MELEGÍTŐK
PULÓVEREK - MELLÉNYEK

Endrőd Fő út - Mikes út sarok

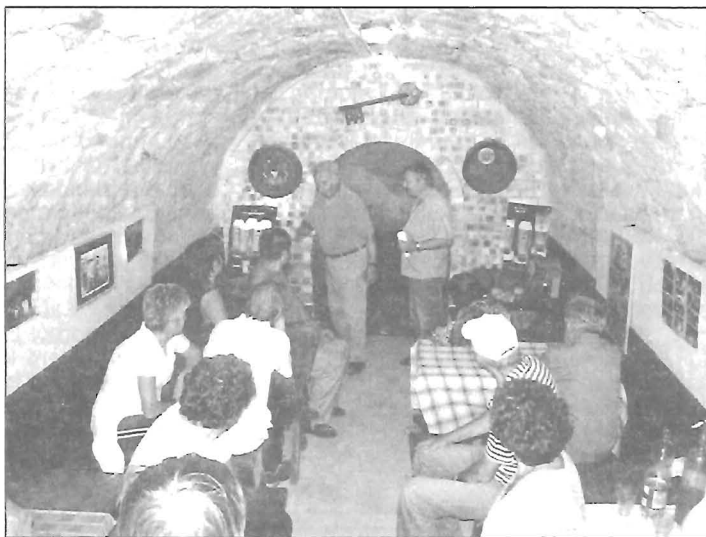
Nyitva tartás: Hétfőtől - Pétekig 8.30-12.00-ig - 13.30-17.30-ig Szombat: 8.30-12.00-ig

Pázmádon szüreteltünk

A hagyományörzés, az emberi kapcsolatok ápolása az Endrődiek Baráti Körének legnemesebb céljai közé tartozik. Mind az endrődieket, mint az elszármazottakat örömmel tölti el, ha lehetőség nyílik a találkozóra, a mindannyiunk számára maradandó élményt jelentő időöltésre. Ilyen alkalom kínálkozott legutóbb szeptember 19-én, amikor az Endrődről elszármazott Buczkó Imre meghívásának tettünk eleget, nem első alkalommal.

Közel 60-an érkezünk Pázmádra a délelőtti órákban. A fogadtatás – mind mindenkor – most is nagyon szívélyes volt. A bőséges és ízletes tízórai elfogyasztása után ragyogó napsütésben indulunk szüretelni. Mindenki a maga tempójában végezte munkáját, egymásnak is segítve; így korunk ellenére sem volt megerőltető. Eközben elkészült a finom ebéd Puskás Károly és lelkes csapata segítségével. A jó étvágygal elfogyasztott ebéd után a pincelátogatás fokozta a hangulatot, míg másoknak a gyönyörű természeti környezetben folytatott baráti beszélgetések jelentették az igazi kikapcsolódást.

A tartalmas szép napért köszönetet mondunk

a házigazdának, Buczkó Imrénék, aki mindent megtett azért, hogy a meghívottak jól érezzék magukat, szép élményben legyen részük. Nagyra értékeljük a szervezők, Fülöp Imréné Gyuricza Katalin és Timár Imre fáradozását, akik megszállottan végzik ezt a munkát; és köszönet mindazoknak, akik bármilyen formában tevékenykedtek a nap folyamán mindannyiunk meglegedésére. Fontos még megemlítenem, hogy a kirándulásra elkísért bennünket városunk polgármestere, Várni András, aki személyes jelenlétével is kifejezte, hogy az Endrődiek Baráti Körének lelkes támogatója.

Ronyecz Pálné

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szonda István

Szonda István: A csudaballai Geist uradalom (részlet) A majorság és alkalmazottai (1920-1944)

Az 1919-től a gazdaság intézőjének és számtartójának odakerült „sártói” Vaszkó András elkezdte a romos épületek rendbe hozását. Az 1919-es forradalom nem kímélte a Ballai uradalmat sem. A cselédek nagy részét szélnek eresztették, csak néhányan maradtak a majorságban. A gyümölcsös és az épületek állapota erősen leromlóban volt. Ebben az elhanyagoltá vált uradalomba költözött ki Vaszkó András családjával, s kezdte meg a gazdaság újraindítását. A régi cselédek mellé újakat vett fel s a csáköi uradalomból érkező keves segítséggel (némi takarmány, liszt, néhány zsák krumpli) újra éledni kezdett, a nemrég még a környék egyik legfejlettebb majorsága. Az elbitangolt jószágok egy része is hazakerült. A majorság jelentős épületállománnyal rendelkezett. A kastély épületén kívül magtár gépszínnel, lóistállal kocsiszínnel, kocsisház, két juh-hodály, malom kovács-bognár műhellyel, marhaistállal, nagyház, kanászlakás kutraccákkal, borház kertészlakással és alsóépülettel volt található. Valamint ólak, supa és kisebb építmények (tábori kemence, WC, baromfiól, pince) álltak.

Állandó alkalmazottak, akik kint laktak a majorban:

intéző
kulcsár
kertész
gépész
kovács
bognár
traktoros
tisztikocsis
igáskocsisok
béresek
fejőgulyás
juhászok
kanász
gulyás a magyar gulyánál

A cselédkanász nem állandó dolgozó volt, illetve a summások, aratók, napszámosok.

Intéző:

A gazdaságot 1919-1944 között „sártói” Vaszkó András vezette. Az endrődi származású sártói parasztagda elvégezte a gazdasági iskolát, majd később, sajtómesteri szakképesítést szerzett s egy ideig Zsolnán sajtómesterként dolgozott. A pályájának első szakaszát az első világháború zárta le. A fronton előltek a lábát és leszerelték. Az ekkor már többgyermekes apa a családjával Sártóba költözik vissza, és 1919-ben megpályázza a Ballai birtok intézői állását, melyet meg is nyert. Munkájának nagy részét a gazdaság irányítása tette ki, valamint a pontos számadások és jelentések elkészítése és eljuttatása a kondorosai csáköi birtokra Dr. Geist Gyulának. Teljes meghatalmazással képviselte a gazdaságot a közigazgatási hatóságnál, sőt a bíróságon is. Kezelte a pénztárt, kötötte a szerződéseket és mindennemű gazdasági eseményt feljegyzett a „Gazdasági naplóba”. E napló alapján

„Heti jelentést” készített, melyet elküldött vagy személyesen vitt a csáköi uradalomba, Kondorosra. Később munkáját egy gyakornok segítette. Első gyakornoka Kelemen Ferenc, majd őt követte Mater Pál és Nida Ede, végül őt váltotta fel Vaszkó András legidősebb fia, Vaszkó Géza.¹

Kulcsár:

A ma már furcsának tűnő cím kezdetben valóban az uradalom fontos épületeinek kulcsörzőjét és kezelőjét jelentette. Nála volt a magtár, a malom, a padlások és kamrák kulcsa. Ő adta ki a takarmányadagot, a jószágokat etető béreseket, a szerszámokat, valamint ő vételezte be a gazdaságba érkező mindennemű anyagot és terméket. A nap végén leadta a kulcsokat az intézőnek és meghallgatta a következő napra szóló intézkedéseket. Másnap a munkát ő osztotta ki a szerszámokkal együtt. A második ember volt a gazdaságban, tulajdonképpen az intéző helyettese. A vizsgált időszakban Szmola József endrődi származású ember volt a kulcsár. Családjával kint lakott a majorságban (Felesége: „Kabát” Timár Róza, fiukból Szmola Sánorból Endrőd legjobb munkájú bognármestere lett). Szmola József az 1930-as években házat vett Endrődön és elhagyta a gazdaságot. Ezután a kulcsári teendőket a gyakornokok végezték.

Kertész:

Az uradalom kertésze Smiri Elek ugyancsak endrődi ember, aki Nagyváradon végezte el a gazdasági iskolát és vinnellér képesítése volt (Felesége: „Csöre” Vaszkó Róza). Munkaköre a gyümölcsös és a szőlő gondozása, a gyümölcsök szedése és tartósítása, valamint a bor készítése. Fontos teendői közé tartozott a borászati és a gyümölcsműveléshez tartozó eszközök karbantartása (hordók tisztítása, a pince kezelése, stb.) Az eladásra szánt gyümölcsöt ő vitte a piacra és árusította. A komoly szaktudással rendelkező Smiri bérezésében is kiemelt helyen állott, a rendszer bérezésén túl 200 liter bor járandósága volt, melyet szabadon értékesíthetett.

Gépész:

Az uradalom gépésze Saly Sándor dévaványai ember volt, aki ugyancsak kint lakott családjával a majorban. Fő tevékenysége a szántógép és cséplőgép kezelése és javítása, karbantartása volt. Kezelte a malmot, amelyet már ekkor benzinmotorral hajtottak, valamint traktorvezetői tanfolyamot végzett hivatásos traktorkezelő volt.

Kovács:

A kovács Keliger István, körösladányi iparos volt legtovább alkalmazásban, de a kovácsok később gyakran váltogatták

¹ Ifj. VASZKÓ András 2006: közlése: Kelemen Ferenc annyira jól betanult, hogy innen bevitték Csáköra. Mater Pál Apostagról került Ballára s kiváló minősítéssel végzett.

egymást. A gépész mellett dolgozott, mint segéderő. Ő élezte, javította a fémből készült földművelő eszközöket (ekéket, boronákat, kocsikat vasalt). A gépész és a kovács egy műhelyben dolgozott, mely a malom épületéhez volt építve és teljes felszereléssel ellátva.

Bognár:

A kovácsműhely mellett, ugyanabban az épületben volt a bognárműhely. A bognár Szkuratov József orosz származású iparos volt, aki az első világháborúban hadifogságba esett Magyarországon és utána itt maradt. A majorságba letelepedvén megnősült és családot alapított. A Fő tevékenysége a gazdaság faeszközeinek gyártása, javítása (ásók, kapák nyelezése, kocsiküllök, a kocsi farészeinek javítása, s ha kellett új kocsik készítése).

De ő készítette a kerítéseket, a kutak kávéit, a jármokat. A későbbiekben ellátta a molnár feladatát, s miután 1930-tól villanymotor hajtotta a malmot az egyszerűbb elektromos szereléseket végezte. A műhely előtt álló harangláb megszólaltatását ő végezte naponta kétszer, a félórás reggeli és az egyórás ebédszünet kezdetén és végén.

1944 őszétől, az orosz csapatok megérkezésétől az 1945. évi földreformig, az orosz parancsnokság felhatalmazására ő vezette a gazdaságot.

Traktoros:

A gazdaság a 20'-as évek elején traktort vásárolt, azt kezdetben a gépész kezelte, majd felvettek külön erre a feladatra egy fiatal embert (Sajnos a nevére egyik adatközlőm sem emlékszik).

Tisztikocsis:

Az intéző személyes rendelkezésére állt. Egy pár könnyű futású ló volt a gondjaira bízva, két pár lószerszámmal, valamint két homokfutó és egy batár és egy kétkerekű kordély. Ha postára, hivatalokba, vasútra vagy a csáköi birtokra kellett menni az intézőnek a tisztikocsis szállította. Télen szánkót fogott a lovak elé s azzal közlekedtek.

A tisztikocsisnak a többi alkalmazotthoz képest több szabaddíjeje volt, ilyenkor a bivalyfogattal vizet hordott a kertbe az artézi kútból.

„Három kocsisra emlékszem: először volt Hollósi Károly dévaványai, utána Kiss János gyomai ember, azután pedig szintén egy ványai Botos János bácsi.”²

Igáskocsisok:

Hat igáskocsis volt a gazdaságban, akik hat pár lóval és hozzájuk tartozó hat erős vasalású kocsival dolgoztak. A fő feladatuk a szállítás volt. A gazdaság termékeit vitték a községek állomásaira (Túrkeve, Dévaványa, Gyoma), a csáköi uradalomba. Ezenkívül a gazdaságban a trágyahordást, szénahordást,

² VASZKÓ Irén 2006: közlése

Gyoma néprajza

Rendezte: Cs. Szabó István

Néprajzi, helytörténeti adalékok egy gyomai családi krónikából

sorozatunk folytatását a következő számunkban közöljük, mivel a csudaballai cikket nem akartuk megbontani.

aratáskor a termény szállítását, hordását végezték. A négy lóhoz tartozott még egy-egy eke mellyel a tarlóhántás végezték. Ők szállították a környező településről (főleg Endrődről) a gazdaságba az aratógépeket, summásokat, napszámásokat.

Ha sürgős volt az aratás és a kaszások nem győzték őket, vontatták az aratógépeket, illetve besegítettek a szántásba. Az igáskocsisok húzták a vetőgépet, boronáltak, vontatták a fúkasztát, lógereblyét. Az első kocsis felügyelte a többi az ő bérése több volt egy-két mázsa búzával. Az első igáskocsis a türkevei Sipos Lajos volt. Az többi kocsisok közül adatközlőim Vasas Józsefre emlékeznek.

A kocsisok hetenkénti váltással aludtak az istállóban így felügyelték a lovakat.

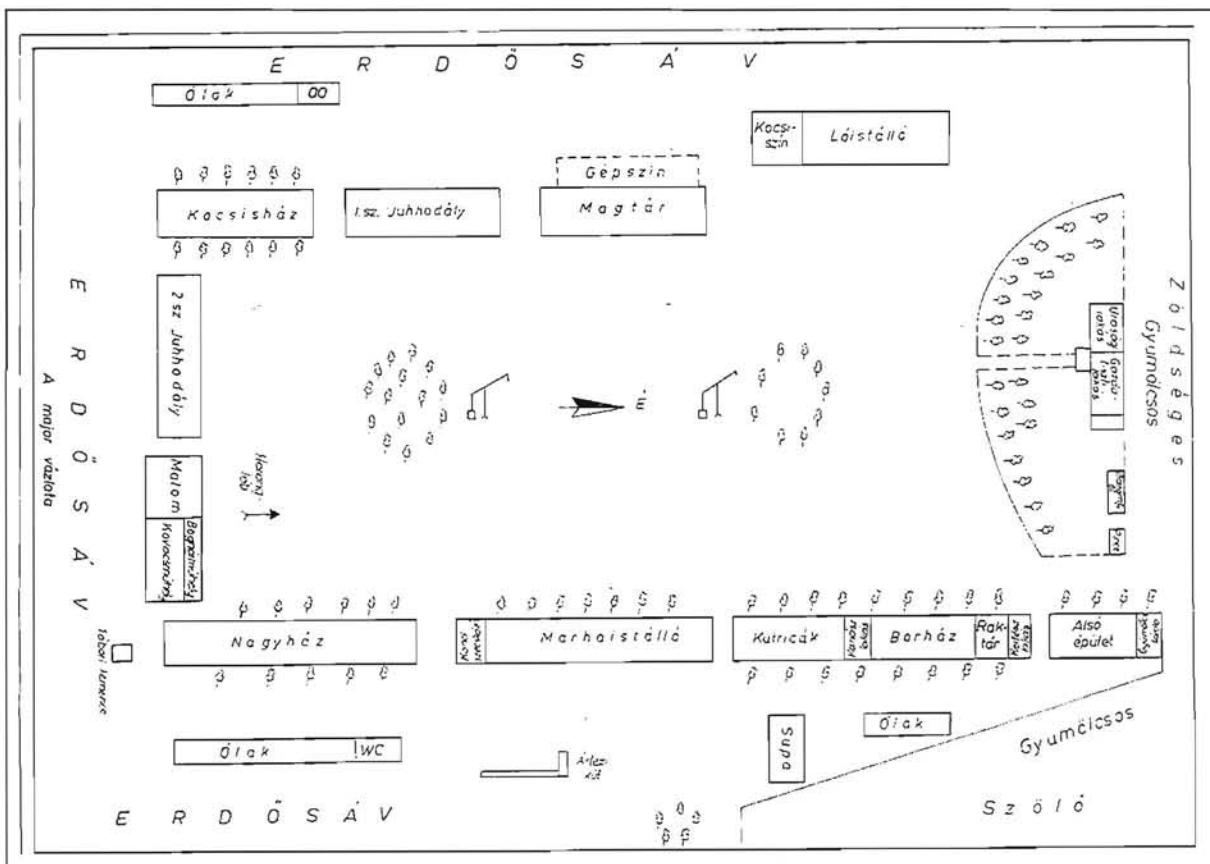
Béresek:

Hat bérese volt a gazdaságnak. Mind-egyik béres kezén hat ökör volt, a hozzájuk tartozó jármokkal, egy-egy kocsival, ekével (kettes eke). A hat fogatból 2-3-ban mindig volt 2-4 bivaly. A béresek is hetenkénti váltással aludtak az ököristállóban. Az első béres felügyelte a többi munkáját s ezért ő is kiemelt bért kapott. Az első béres először Márki Lajos, majd Gönczi Lajos türkevei emberek voltak.

Fejőgulyás:

Fejőgulyások Czakó Pál és László dévaványai emberek voltak. Feladatuk a fejőstehenek, bivalyok gondozása. A gazdaság fejősteheneit fejte, illetve az intézőjét. A többi alkalmazott maga feje a tehenét. A fejőgulyás reggel és este fejt, a tejet összegyűjtötte és leadta az intézőnek, melynek egy jelentős részéből sajtot készítettek. (Mint már az előzőekben említettem Vaszkó András sajtimesteri képzéssel rendelkezett és kiváló minőségű sajtot készített, melyek keresett terméknek számítottak a környező uradalomban és vásárokon is).

Nemcsak a teheneket, hanem a bivalyokat is fejték, melyek tejt a tehénfejhez öntötték javítva annak zsírtartalmát.

Juhászok:

Két állandó juhásza volt a gazdaságnak: Aranyos Lajos és Kiss László dévaványai emberek. A későbbiekben, pedig Petránzski Imre (ő is dévaványai származású).

Az első juhász az anyajuhokat őrizte, felügyelte a beüzetésüket, az elletést. Az anyajuhok fejését a két juhász együtt végezte.

A második juhász őrizte a toklyókat és az ürüket. Volt még egy harmadik nyáj, a kosnyáj amelyet, nem juhász, hanem valamelyik cseléd, vagy summás őrzött. Alkalmanként erre a nyájra egy leány vigyázott (valamely alkalmazottnak a gyereke).

Kanász:

Az aránylag kis létszámú sertéshez (50-60 db. leginkább anyakocák voltak) egy kanászt alkalmaztak. A vizsgált időszakban Berényi János, Botos János és Binder István kanászok voltak a ballai gazdaságban.

„Kizárólag mangalicát tenyésztettek szaporításra. A malacokat leválasztás után értékesítették. Ezeket gondozta a kanász, olykor kisegítővel.”³

Gulyás a magyar gulyánál:

A gazdaságnak volt egy rideg szürke marha gulyája, mely 40-50 darab törzs-

állományú marhaból állott. A gulyás Kun Zsigmond türkevei pásztor volt, aki 3-4 évig dolgozott kint a majorban, hanem az úgynevezett kistanyán lakott, mely körül legelt a rideg gulya.

Cselédkanász:

A cselédkanász nem volt igazán az uradalom alkalmazottja, hiszen az uradalom dolgozóinak sertéseire vigyázott s ezért a tulajdonosoktól az őrzött jószág arányában kapta a járandóságát, leginkább természetben (étkezés, ruházat, némi gabona). A kondában mindig volt 2-3 urasági kan is ezekért az uradalom külön fizetett. Egy-egy családnál annyi napot étkezett, ahány disznójára vigyázott. A cselédkanász Hagymási László türkevei ember volt.⁴

Rövid ideig a gazdaságban dolgozó alkalmazottak:

Az 1930-as évek elején volt még egy körműves, Csatári Gerzson dévaványáról, aki 3-4 évig dolgozott kint a majorban főleg a romos kastélyépület és a gazdaság egyéb karbantartásra szoruló épületeit újírtotta fel. A gazdaság indulásakor Mikola Bernát dévaványai szíjgyártó járt ki javítani a lószerszámokat.

4 VASZKÓ Irén 2006: közlése: Hagymási László volt a neve, de a nép csak Kanász Lacinak hívta.

ULTRAHANG Közhasznú Egyesület
A Korszerű Egészségügyi Szolgáltatásért
 5500. Gyomaendrőd, Fő u. 187.
 Adószám: 18388903-2-04.

2008. évi Közhasznossági jelentés

Az Egyesület a Pk. 60.082/2004-es számon, 2377-es tételszámon 2004. szeptember 07-én a Békés Megyei Bíróságon került bejegyzésre.

Az egyesület tevékenysége:

- Egészségmegőrzés, betegség megelőzés, gyógyító-, egészségügyi rehabilitációs tevékenység
- Szociális tevékenység, családsegítés, időskorúak gondozása
- Tudományos tevékenység, kutatás
- Nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeret terjesztés
- Emberi és állampolgári jogok védelme

Szöveges beszámoló a 2008. évi közhasznú tevékenységről

Az egyesület valamennyi kiadása az alapító okiratban meghatározott célok megvalósításának érdekében merült fel.

A 2005. évben megvásárolt ultrahang készülék üzemeltetésére a gyomaendrői Városi Egészségügyi Intézménnyel együttműködési szerződést kötöttünk. Az együttműködési szerződés értelmében az egyesület a Városi Egészségügyi Intézményen keresztül a készüléket a lakosság egészségügyi ellátására rendelkezésre bocsátotta.

Az egyesület vezetősége két alkalommal ülésezett ahol a vezetőségi tagok megvitaták az éves beszámolót és a következő időszak munkatervét és költségvetését.

Az egyesület egy alkalommal tartott közgyűlést ahol a tagság megvitatta és jóváhagyta az éves beszámolót a következő évi költségvetés tervezetét, döntött a pénzeszközök gyűjtésének és felhasználásának módjáról.

Az Egyesület 2008. évben közületektől és a helyi önkormányzatoktól támogatást nem kért és nem is kapott. A magánszemélyektől kapott 30 eFt támogatást működésének finanszírozására használta fel.

Az egyesület 2008. évben a központi költségvetésből és annak alrendszeraitől támogatást nem kért és nem is kapott.

Az egyesület tisztségviselői tevékenységüket önkéntes munkában végzik, ezért díjazásban nem részesülnek.

Gyomaendrőd, 2009. május 23.

Dr. Farkasinszki Erzsébet
 elnök

Egyszerűsített éves beszámoló 2008. év

		ezer forint	
Sorsz.	Megnevezés	2007	2008
1	Befektetett eszközök	6435	5121
2	Immateriális javak	0	0
3	Tárgyi eszközök	6435	5121
4	Befektetett pénzügyi eszközök	0	0
5	Forgóeszközök	558	550
6	Készletek	0	0
7	Követelések	0	0
8	Értékpapírok	0	0
9	Pénzeszközök	558	550
10	ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	6993	5671
11	Saját tőke	558	551
12	Induló tőke / jegyzett tőke	0	0
13	Tőkeváltozás / eredmény	487	558
14	Lekötött tartalék	0	0
15	Tárgyévi eredmény alaptevékenységből Tárgyévi eredmény vállalkozási tevékenységből	71	-7
16		0	0
17	Tartalék	6333	5048
18	Céltartalékok	0	0
19	Kötelezettségek	102	72
20	Hosszú lejáratú kötelezettségek	0	0
21	Rövid lejáratú kötelezettségek	102	72
22	FORRÁSOK ÖSSZESEN	6993	5671

Kimutatás a vagyon felhasználásáról

				ezer forint
Megnevezés	Előző év 2007.	Tárgy év 2008.	Változás	
Saját tőke összesen	487	558	71	
Induló tőke	0	0	0	
Tőkeváltozás	71	-7	-78	
/ a tőkeváltozásra ható tényezők				
a tevékenység előző évi eredménye			71	
Tárgyévi eredmény	71	-7	-78	
/ eredményre ható tényezők				
a) működésre kapott támogatások	30	30	0	
b) egyéb bevételek	392	360	-32	
c) működési költségek	403	397	-6	

Kimutatás a cél szerinti juttatásokról

			ezer forint
Támogató megnevezése	Támogatott cél	Támogatás összege	
Önkormányzati Támogatások		0	
		0	
Magánszemélyek által nyújtott támogatások		30	
	Működési költségek kifizetése	30	
Közületek által nyújtott támogatások		0	
		0	

METÁL STOP KERÉKPÁR ÉS SZERELVÉNY ÜZLET

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz

Tornádó elektromos kerékpárok

Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,

Csővek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,

Háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárok, lakatok

Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók

GYOMAENDRÖD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44.

Tel.: (66) 386-909

**Hitel lehetőség! Minden kerékpárhoz
 értékes ajándékot adunk!**

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Templomot szenteltek Csíkszeredában

A csíkszeredai Szent Ágoston-templom felszentelése a fennállásának milleniumára emlékező Gyulafehérvári Főegyházmege ünnepi rendezvényeinek sorába illeszkedik.

A több mint két évtizeden át épült templom méreteiben a csíksomlyói kegytemplom utáni második legnagyobb templom a régióban. A szentelést Jakubinyi György gyulafehérvári érsek és Tamás József segédpüspök végezte.

Az épület tervezője, Albert Homonnai Márton műépítész felidézte, hogyan választották ki 1990 őszén Csíkszereda akkori plébánosával, Borbély Gábor főesperessel az építendő templom helyét. A jelenlévők egyperces csenddel emlékeztek a kivitelező Nagy Csaba mérnökre, aki nem érthette meg a templom szentelésének napját. Péntes József plébános hálát adott Istennek az elmúlt 15 esztendő munkájáért, hogy telje-

síteni tudta közösségével a templomépítés nagy feladatát – olvasható a Gyulafehérvári Főegyházmege honlapján.

Jakubinyi György többek között arról is beszélt, miért Szent Ágoston tiszteletére szentelték fel az új templomot. Erdély első érseke, Bálint Lajos döntött úgy, hogy olyan szent tiszteletét hirdesse, akinek Csíkban még nem szenteltek templomot. Ha önálló község lenne, Csíkszentágoston lenne, mondta a szentek nevét viselő csíki falvak analógiájára az érsek. De mennyire él Szent Ágoston tisztelete ezen a vidéken? A kérdésre Márton Áron példájával válaszolt, aki 1896-ban Szent Ágoston napján született, és akinek édesapját Ágostonnak hívták.

Az épületegyüttes hasznos területe 3720 négyzetméter, 700 ülőhely van benne, a templom 1200 hívő befogadására, az attemploma pedig közösségi rendezvények lebonyolítására is alkalmas – írja az Új Magyar Szó.

A beruházáshoz szükséges pénz nagy része a hívők adományaiból gyűlt össze, a példátlan civil összefogást romániai, magyarországi és külföldi intézmények, segélyszervezetek, köz- és magánalapítványok is támogatták.

Magyar Kurír (szeptember 4.)

Egyházi segítség gyomaendrődi családoknak

A Szeged-Csanád Egyházmegyei Karitászhoz eljuttatott - a családok által írt - segélykérő levelek hatására az endrődi Szent Imre Karitás 2009. szeptember 17-én 150.000 Ft pénzadományt kapott, melyet az endrődi plébánia számlájára utaltak.

2009. szeptember 18-án Iványi László plébános úr átadta a készpénzt.

A tíz gyomaendrődi családnak - akikkel én szinte napi kapcsolatban vagyok - kívántunk segítséget nyújtani, oly módon, hogy ami most leggyorsabban segít megoldani napi gondjaikat, azt kell kifizetni.

Hét család döntött a tartós élelmiszer mellett, egy család villanyszámláját, egy család havi gyógyszerét, egy család a gyermek táplálék kiegészítője kiváltását kérte.

Az élelmiszert vasárnap délután vásároltuk meg és állítottuk össze, mely igen tartalmasra és értékesre sikerülhetett.

A csomag tartalma: kristálycukor, rizs, olaj, sajt, szárasztészta, kakaó, kolbász, konzerv, méz, margarin, cukorka, csokoládé, tea, mosószer - felsorolás a teljesség igénye nélkül.

Azoknál a családoknál, ahol pl. a villanyszámla nem érte el a 15.000 forintot, részükre mosószer, öblítőt vásároltunk.

A csomagok összeállítása vasárnap délután történt, átadásuk pedig 2009. szeptember 21-én délután 1 órakor volt.

Néhány gondolat kíséretében - honnan származik az adomány - az átvételi elismervény aláírásával átadásra kerültek az élelmiszert tartalmazó nagy táskák.

A családokon kívül jelen volt dr. Giricz Katalin, az endrődi Szent Imre Karitás vezetője, illetve Szakálos Tiborné, a korábbi vezető.

Mindketten segítők voltak a döntésben, a pakolásban, és az átadásnál, köszönöm munkájukat.

Várfi András, városunk polgármestere más elfoglaltsága miatt nem tudott részt venni az eseményen, de együttérzéséről biztosította a megjelenteket.

Személyes kapcsolat révén ismerem a családok helyzetét, ez kitétel volt a pályázatnál, hihetetlen erővel küzdenek mindennapjaikért, megélhetésükért, vannak, akik beteg gyermeket nevelnek.

Úgy érzem, a viszonylag sok munkáért kárpótolt mindannyiunkat azok a néha könnyes, néha elcsukló hangon kimondott köszönetek, melyeket a csomagok átadása után kaptunk.

Többen kérték Isten áldását mindannyiunkra, családunkra.

A pályázati pénz elszámolása szigorú szabály szerint történik, az eredeti számlák, átvételi elismervények eredeti példányát postázni kell a Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karitászhoz, a másolatokat 5 évig meg kell őrizni.

Köszönetet mondok segítőknek, akik végig mellettem álltak, időt, fáradságot nem kímélve jöttek, csomagoltak. Külön köszönetet mondok Szakálos Tibornak, aki az élelmiszer vásárlásában, elszállításában, pakolásában nagyon sokat segített, kérem Urunkat sokáig adjon erőt Neki ehhez a munkához.

Úgy érzem, az a nap nem volt hiábavaló, hiszen 10 családnak tudtuk megoldani egy időre kilátástalan helyzetét.

Vaszkó Sándorné
az endrődi Karitás Csoport tagja

Hírek a Rózsahegyi Iskolából

Tanévnyitó

Az énekkar vidám dallal köszöntötte a megjelenteket, Domokos László országgyűlési képviselőt, Várfi András és Petneházi Bálintné polgármestereket, a rózsahegyis diákokat, köztük a háromosztályos elsőt. A legkisebbek megkapták az iskola színes programfüzetét. Varga Petra verse után Farkas Zoltánné igazgató beszámolt

A kis elsősök már olvassák a programfüzetet

Nagy sikere van az új játékoknak

Ugrókötél váltó

a nyári munkákról, majd ismertette a legfontosabb feladatokat és megnyitotta a tanévet.

Akadályverseny

A diákönkormányzat a tanév első péntekén tartotta hagyományos őszi túráját. Megalakultak a csapatok, nevet választottak, megtanulták a csatakiáltásokat és indultak leküzdeni az akadályokat. Az ügyességi és természetismereti feladatok után aktív pihenéssel várták a gyerekek az eredményhirdetést, ahol minden csapat jutalomban részesült.

Hogyan tanuljunk eredményesen?

Tanulás tanítása projekttel kezdődött a tanév a rózsahegyis felsősöknek. Három napig kis csoportokban gyakorolták a kifejező dinamikus olvasást, a koncentrációt, az önművelés, egyéni ismeretszerzés formáit, a hatékony tanulást. A félévente tartott kurzust a gyerekek is kedvelik és sokat profitálnak belőle.

Úszásoktatás

A keddi napokat elosztva egymás között, és a testnevelés órákat tömbösítve kezdik, illetve folytatják az alsósok az úszásoktatást. A gyerekek két csoportban busszal mennek a Liget fürdőbe.

Felújítás a Rózsahegyiben

A nyári nagytakarítással, karbantartással, festés-mázolással együtt hőszigetelő műanyag ablakokat kapott a földszint és az első emeleti tantermek és szertárak. Vadonatúj bútorokat vehettek birtokba az elsősök és az ötödikesek.

Kompetenciaalapú oktatás bevezetése

Iskolánkban három elsős és egy ötödikes osztály vesz részt abban a programban, melyet a város három iskolája közösen nyert.

Udvari játékok

Közel 2 millió forint értékben a Szülői Munkaközösség támogatásával udvari játékokat vásárolt a Rózsahegyi iskola. A gyerekek örömmel vették birtokba az őrtornyot, mászókát, hintát, babaházat és a függőhidat. Hamarosan megérkeznek a pihenőpadok is.

Bővebb információt találnak iskolánk honlapján: www.rozsahegyiskola.hu

Az Endrődi Községi Házat működtető
Templárius Alapítvány szervezésében

megemlékezünk az 1848/49-es szabadságharcról
a Bethlen Gábor Szakképző Iskola új ebédlőjében.

Az előadás témája:

**GÖRGEI SZEREPE A TÉLI HADJÁRTABAN
ÉS A KÁPOLNAI CSATÁBAN**

Előadó:
v. Pintér István történész

Időpontja: 2009. október 7. szerda este 7-óra

Helye: Bethlen Gábor Szakképző Iskola ebédlője
(Gyoma, Hősök útja 40.)

Belépés díjtalan, minden érdeklődőt szeretettel várunk.

Óvodás őrangyal

Kicsi angyal nőj velem,
hordd kezedben a lelkem.
Vigyázz rám, hogy nagy legyek,
mert nélküled elesek.
Mutass utat a jó felé,
hisz szívem lángja égig ér.

Ujházi Aranka verse

CSALÁDI NAP A RÓZSAKERT IDŐSEK OTTHONÁBAN

„A szeretet a jószág törvénye. Az örökkévalóság törvénye.
Az élet törvénye.”
(Wass Albert)

Augusztus 29-én immáron hetedik alkalommal rendeztünk a Rózsakert Idősek Otthonában Családi Napot. Izgatottan készülődtek lakóink is és mi, gondozók is, hisz mindannyian azt szeretnénk volna, hogy ez a nap igazi élményként maradjon meg a vendégek és a vendéglátók emlékeiben is.

A Rumba TSK táncosai, a Hastánc-csoport és a Barátság Klub örökifjú hölgyeinek vidám, színvonalas műsora után jóízűen fogyasztottuk a bográcspan főtt marhapörköltet és a finom házi süteményeket, melyeket gondozónőink készítettek. Ebéd után a tombolasorsolás és az önfeledt mulatozás következett.

Szeretnénk köszönetet mondani mindazoknak, akik bármilyen módon segítettek abban, hogy ez a vidám Családi Nap létrejöheszen, illetve egész éven át segítik intézményegységünk munkáját.

Köszönjük a Diadem Gyógyszertár, Újlaky Szabolcs, Újlaky Henrietta, a Róza KFT, az Agro-Áruház, a „Kincs az életed” Alapítvány, a „Gyomaendrői idősekért” Alapítvány, Jakus Imre képviselő úr, a Privát ABC, a Kreatív Kuckó-Uhrin Emese, a Térségi Szociális Gondozási Központ konyhájának és nem utolsósorban intézményünk vezetőinek támogatását.

Mai rohanó világunkban, amikor a megélhetés megteremtése egyre több időt követel és ezt az időt a szeretteinktől kell „lecsipnünk”, az ilyen együtt töltött boldog órák még inkább felértékelődnek.

Rendezvényünkön lakó és hozzátartozó, meghívott vendég és dolgozó egyaránt remekül érezte magát és reméljük jövőre is együtt szórakozhatunk mindannyian!

HÍREK, ESEMÉNYEK A KIS BÁLINT ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODÁBÓL

Oktatási intézmények közös pályázatáról

Gyomaendrőd Város Önkormányzata eredményesen pályázott a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség által a Társadalmi Megújulás Operatív Program keretén belül közzétett TÁMOP 3.1.4-08/2 Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés-Innovatív intézményekben című kiírásra.

2009. augusztus 29-én a Katona József Művelődési Központban ezen projektnyitó konferencia megrendezésére került sor.

A projekt végrehajtásában részt vevő szervezetek: Kis Bálint Általános Iskola és Óvoda, Kis Bálint Általános Iskola és Óvoda, Kner Imre Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium, Rózsashegyi Kálmán Kistérségi Általános Iskola.

A Kis Bálint Általános Iskola és Óvoda Nevelőtestülete

DOMOKOS LÁSZLÓ ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Domokos László
országgyűlési képviselő

Köszöntő az idők világnapján

Idősnek lenni önmagában éppen úgy nem érdem, mint ahogyan fiatalnak lenni sem az. Amitől mégis becsülni való értéké válik, az a több évtizednyi idő kereteit megtöltő tapasztalat és tartalom. A türelem és gondoskodás, amivel a szülők, a nagyszülők családi szálakat bogoznak ki, fognak össze. A történelem, amit az ő személyük tesz kézzelfoghatóvá és átélhetővé. A sok munka, aminek eredménye gyakran csak a következő generációk idejére érik be. A jó szívvvel adott tanácsok, amelyekkel igyekeznek elejét venni, hogy gyermekeik, unokáik elkövessék ugyanazokat a hibákat, amelyeket húsz-harminc-negyven esztendővel korábban maguk is elkövettek. Az elnézés képessége olyankor, amikor a fiatalok persze mégsem hallgatnak rájuk.

Az október elsejei idők világnapja alkalmából szeretettel köszöntöm mindannyiukat, jó egészséget kívánok!

A rossz kormányzás következménye a Bajnai-csomag

A jövő évi büdzsé az elmúlt húsz év legveszélyesebb költségvetése, amely nem kezeli, hanem mélyíti Magyarország gazdasági válságát. Ha ezt így elfogadja a parlament MSZP-s többsége, akkor ez azt jelenti, hogy sok iskolára kerül lakat, az egészségügyi intézmények, kórházak, rendelők nem fogják tudni ellátni a betegeket. A nyugdíjasoktól ismét rengeteg pénz veszik el, tehát szüleink, nagyszüleink életlehetőségei is romlani fognak.

Amíg MSZP-SZDSZ-kormány van az országnak, és amíg Bajnai Gordonnak hívják a miniszterelnököt, az államcsőd, a gazdasági összeomlás veszélye nem múlik el. Súlyos mélységben van a magyar gazdaság, és olyan zuhanást élünk át, amire a rendszerváltás óta nem volt példa. Több mint hét százalékos a gazdasági visszaesés, tíz százalék fölötti a munkanélküliség, a reálbérek több mint 2 százalékkal csökkentek, a nyugdíjas infláció pedig az átlagos pénzromlásnál jóval nagyobb. A jövő évi költségvetésben a kormány nem jelölt meg kitérés pontokat. A büdzsé csak megszorító lépéseket, valamint az önkormányzatoktól, a közösségi közlekedéstől és az étkezési támogatásoktól történő elvonásokat tartalmaz. A költségvetésből nem derül ki, miként szeretne a kormány munkahelyeket teremteni, a magyar gazdaságot tartós növekedési pályára állítani, az államadósság növekedését kezelni, és az emberek mindennapjait érintő kérdésekkel foglalkozni.

Mindez elég indok a Fidesz-KDNP képviselőinek, hogy ezt a költségvetést elutasítsák. Ellenzéki pártként az a dolgunk, hogy mindentől, ami rossz, megpróbáljuk megvédeni az országot. A költségvetés által megtestesített rossztól akkor tudjuk megvédeni az országot teljes egészében, ha a kormány visszavonja ezt a költségvetést.

Fiatalokról fiataloknak

KARITÁSZ MŰSOR A GYEREKEKÉRT HUNYÁN

Augusztus 30-án zenés műsort rendezett a Szent László király karitás csoport. A közreműködő énekesek és zenészek szívesen felajánlották erre a nemes célra, hogy térítés nélkül fellépjenek és szórakoztassák a közönséget. A szépen felújított Művelődési Házat a Polgármester Asszony, Petényi Szilárdné ingyen rendelkezésünkre bocsátotta, ahol szépen berendezett környezetben kezdődhetett a műsor. Sokan eljöttek, hiszen ha jótékony célra van rendezvény, többen megtszítelnak bennünket.

Bélepődij nem volt, csak ki mennyi adományt ajánlott, azt tette be a gyűjtődobozba.

Szilágyi András helyi énekesünk köszöntötte a megjelenteket, bemutatta az énekeseket, zenészeket és a nyugdíjas klub fellépőit. Elhangzottak szebbnél szebb nóták, dalok, a közönség meg sok tapssal fejezte ki tetszését. A kísérő zenekar Iványi László hunyai zenész és társa, Leszenyiczki Mihály kondorosi zenész volt.

Felléptek Mezőtúrról Balázs Béláné, Fejes Imréné, Szokolai Jánosné, Gádorosról állandó énekesünk Petri Józsefné, valamint Szilágyi András hunyai énekesünk is.

A helyi nyugdíjas klub tagjai szép nótacsokkal, és „Rómeó és Júlia” című jelenettel járultak hozzá a délután sikeréhez. Az előadások végén Fejes Imréné és Szokolai Jánosné cigánydalokat énekeltek, melyek nagyon tetszettek a közönségnek. Végezetül az összes szereplők közösen énekeltek, ami szintén nagyon szép volt.

Ezúton mondunk köszönetet a karitás nevében minden közreműködőnek, fellépőknek, zenészeknek, Petényinének a szervezéséért, valamint a büfés hölgyeknek munkájukért, és köszönjük mindenkinek az adományokat, a részvételt és segítséget.

A bevételt a gyerekek ajándékozására fordítjuk.

Hanyecz Vencelné

Trodalmi oldal

Párbeszéd a groteszkról

Örkény István (1912-1979) halálának 30. évfordulóján egy 1977-es Filmhíradó-interjúbeli beszélgetéssel és egy egyperces novellával emlékezünk. A Párbeszéd a groteszkról című könyv interjúgyűjtemény, mely derű, bölcsesség, szellemesség, önironia keveréke; segítségével kirajzolódik az író szellemi öröksége, pályafutása, művészi hitvallása.

MIT JELENT ÖNNEK ÍRÓNAK LENNI!

- Mit jelent önnek írónak lenni?

- Talán könnyebben válaszolnék, ha azt kérdezné, mit jelent magyar írónak lenni, azt jobban tudom, az vagyok. Itt születtem, itt éltem, anyám tanított e szépséges nyelven beszélni, a sorsdöntő az lett az életemben, az vezette a tollamat, az rajzolta meg a pályámat, hogy népünk sorsáról és csak a mi népünk sorsáról szólnak írásaim, az első szavamtól mostanáig.

A magyar író helyzete is, dolga is más, mint más országok íróié. A magyarul beszélő emberiségnek csak egy

része, talán kétharmada él az országhatárok között. Harmada, talán kisebbik harmada a határokon túl, hol jobban, hol rosszabbul, ahogy jön. Amit írunk, annak nemcsak hozzánk, hanem öhozzájuk is kell szólni, hogy el ne veszítsük egymást. Nem könnyű feladat, és jórészt költőkre, írókra, művészekre vár.

De mi nemcsak a határon túl, hanem a határon innen élőket sem akarjuk elveszíteni. Örök gondunk ez. Pedig itt élünk több mint ezer éve Európa szívében, de a mi nyelvünknek nincsenek édestestvérei, csak távoli rokonai akikkel nem értünk szót. Rádásul kevesen vagyunk, és tudjuk, hogy nem a kis népek írják a világtörténelmet, de az már rajtunk múlik, hogy a világ folyásából, a fejlődés sodrából partra ne vettessenek. Így aztán megpróbálunk jeleket adni, megmutatkozni, jelentkezni, magunkat megfogalmazni, a létünket bizonyítani, valamit megmutatni. Hogy mit akarunk megmutatni? Talán azt, hogy többet érünk, mint ahányan vagyunk. Csupa lelemény, csupa tehetség, csupa életképesség ez a nép, és adott annyit a világnak, amennyit mi kaptunk tőle.

Ez a bizonyítás nemcsak minden magyar író dolga, hanem minden magyaré. Én is, ha visszatekintek, amennyire az élet engedte, amennyi részem lehetett benne, és amennyire az erőmből futotta, ezt a többletet próbáltam bizonyítani.

- Létezik-e az ön számára a szépség hagyományos fogalma? Mik a gyökerei groteszk látásmódjának?

- A két kérdésre egy a válaszom: a szépség a világ groteszk látásmódjában valósul meg. Ez persze nem sajátom, hanem ősrégi látásmódja az emberiségnek. Minden, ami van, több értelmű. Hadd mondjak inkább egy nagyon egyszerű példát. Mondjuk, egy autóbust. Egy autóbust mást jelent annak, aki a megállóban áll és várja, és mást, aki ne adj' Isten, a kereke alá

került. Egy autóbust le lehet festeni, verset is lehet írni, és mind, mind valami mást fog elmondani róla. Ha mármost egy óvodás kisgyerek lerajzol egy autóbust, kicsit csámpás kerekkel, behorpadt tetővel, akkor az autóbustnak egy groteszk látványa született meg, mert a gyermek üde és friss szemével valami mást vett rajta észre, amit a felnőttek, akik már hozzászoktak, mosolyogva néznek. A groteszk látásmódban van valami gyermeki, a fölfedezésnek, az első rálátásnak izgalma, frissessége, váratlansága. Ha mármost ebből kiindulva a groteszket egy író szavaival kellene megmagyaráznom, azt mondanám: minden, ami van, először van. Egyszer, és soha azelőtt, soha azután. Csak akkor, amikor fölfedezem. Tudom én persze, hogy mindent leírtak már, nálam százszorta jobban, pontosabban, de ez engem csöppet sem zseníroz. Ha lemegyek a trafikba, ami ide a második sarok, úgy vágok neki az útnak, mint Kolumbusz. Valahová majd csak megérkezem: a trafikba vagy Hátsó- Indiába vagy Amerikába. Vagy mind a háromba egyszerre, hiszen mondtam már: minden létező dolog több értelmű. És akár egy gyermek, akár egy író szemével nézem a világot - ez a kettő nincs nagyon messze egymástól, úgy vélem, hogy másmerről nézve másképp is látom, és így talán egy arasszal, vagy ha annyiban nem, egy hajszállal jobban megközelítem azt az igazságot, amelyet egy groteszk szemvillanás néha jobban meglát, mint a világ legerősebb nagytője.

HAJNALI TELEFON

Álmomból riadtam. Először a telefont kellett a sötétben kikapogatnom. Aztán a hangomat kellett előkeresnem a testem sötétjéből.

- Halló - mondtam rekedten.

- Halló.

- Ki beszél? - kérdeztem.

- Itt Petőfi Sándor.

Késő éjszaka érkeztem Balatonalmádiból. Ingerült lettem.

- Hallja - mondtam. - Nem szeretem a rossz vicceket.

- Úristen! - mondta. - Ha tudná, milyen nehéz innen telefonálni! Kétszer is megnézem, kit hívok föl. Vagy talán nincs kedve velem telefonálni!

- Eszerint nem viccel! Igazán Petőfivel beszélek!

- De még milyen igazán. Térjünk a tárgyra, ember. A beszélgetési idő három perc.

- Engem még sohase hívtak föl halottak. Milyen tárgyra térjek!

- Az nekem tökmindegy. Kérdezzen tőlem valamit.

- Én kérdezek öntől! És ilyen hirtelen!

- Ne húzza az időt. Biztosan van valami, amit szeretne tőlem megtudni.

- Hogyne kérem. Csak most nem jut eszembe.

- Mi nem jut az eszébe?

- Semmi.

- Pedig azt hallottam, hogy egy nagy társaság előtt dicsőően nyilatkozott rólam.

- Nem is egyszer! Én ifjúkorom óta nagy Petőfi-rajongó vagyok!

- Örülök neki.

- Még a prózájáért is élek-halok!

- Remek! Hát akkor beszéljessünk.

- Miről, kérem?

- Még most sem jutott semmi az eszébe?

- Még most sem.

- Magától azért többet vártam volna.

- Őszintén rösteltem.

- Na, alászolgálja.

- Jó éjszakát kívánok.

Ízes Ízek

Oktober

Káposztás pogácsa

Füstölt szalonna zsírján lereszelt káposztát dinsztelünk, majd sóval, borssal ízesítjük. Lisztet, margarint, tojást és a dinsztelt káposztát annyi tejjel dolgozzuk össze, hogy nyújtható tészta legyen belőle. Kb. 1 cm vastagra nyújtjuk, pogácsákat szaggatunk belőle. Tetejét tojással megkenve sütjük meg lassú lángon.

Seidl Ambrus

FENYŐ FÜRÉSZÁRU

deszkák, OSB lapok, lécek, kerítéslécek, pallók, szegőlécek, gerendák, lambéria

TÚZIFA

bükk, tölgy, akác, akácfaoszlop

KAPUFA BT. Gyomaendrőd, II. ker. 467.
06/70 513-95-14
A kondorosi úton, a vásártér után

SZONDER

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft

Cipőtalpbélés gyártás

Kéreg forgalmazás

Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

HIRDESSZEN ÖN IS LAPUNKBAN!

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit. Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja. Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

Tányéros tévé, bárhol az országban

upc direct

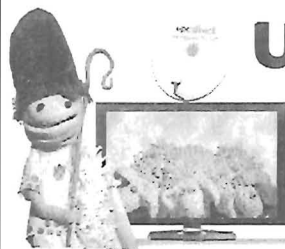
Három hónapig
minden csomag féláron!

Bronze csomag 29,

Silver csomag 40

magyar nyelvű műsorral

Akár 3 beltéri egységgel!

M1	DSF
M2	JimJam
TV2	Minimax
RTL Klub	Disney Channel
Viasat3	BeBe TV
Cool	VIVA TV - magyar
FilmMúzeum	MTV - magyar
Duna TV	MTV Hits
Magyar ATV	MTV Dance
Hír TV	MTV 2
Comedy Central	VH1
Zone Reality	VH1 classic
Travel Channel	Viva - német
Discovery Channel	MTV Europe
Spectrum	Sky News
Animal Planet	CNN
National Geographic	BBC World
TV Paprika	Euronews
Film+	DW TV
Hallmark	CNBC Europe
Eurosport	ZDF
Eurosport 2	Pro7
Extremo Sports	Rai Uno

Silver csomag

Bronze csomag

AXN	Sport 1
Echo TV	Sport 2
Viasat Explorer	Sport Klub
Viasat History	Cartoon Network
Deko	Boomerang
MGM	Blue Hustler

Ezen felül még számos szabadon fogható csatorna!

Részletes feltételekről érdeklődjön üzletünkben
Telex Távközléstechnika
Békéscsaba Gyóni G u. 6. Tel.: 66/442-755
Mobil: 20/337-8010; 20/9-629-681

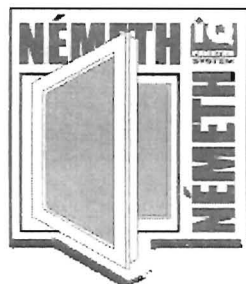
Műanyag ajtók, ablakok, téli kertek

Németh Nyílászárógyártó
és Forgalmazó Kft.

5502 Gyomaendrőd,

Fő út 81/1

Tel/Fax: 66/386-328

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, két szívünkben élnek:
Hízába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

BALÁZS IMRÉNÉ PALOTAI ÉVA endrődi lakos, hosszú súlyos betegség után 62 éves korában, szeptember 13-án az Égi Hazába költözött. Gyászolja: férje, lányai, vejei, unokái és a családtagok

LAKATOS MIKLÓS endrődi lakos, 64 éves korában hosszú súlyos betegség után visszaadta lelkét teremtőjének. Gyászolja családjá

SOCZÓ ERZSÉBET endrődi lakos, 91 esztendőskorában földi zárandokútját befejezte. Gyászolja családjá

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrődi Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

Az endrődi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálozási évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

Az endrődi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Kézpénzbefizetés az endrődi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

FELHÍVÁS - TÁJÉKOZTATÓ!

Kedves Gyomaendrődi Lakostársak!
Kedves Dévaványai Lakostársak!

Következő könyvem adatgyűjtéséhez szeretném kérni az Önök segítségét.

2010-ben, a román katonai kivonulás, a szégyenletes Trianoni-békediktátum 90. évfordulójára szeretném megírni és megjelentetni a „Román katonai megszállás Gyomán, Endrődön és Dévaványán 1919-1920” c. könyvem.

1919 áprilisában az - Antant-hatalmak tiltása ellenére - a Román Királyi Hadsereg minden hadüzenet nélkül felvonult az általuk elképzelt (óhajtott) Nagy-Románia tiszai határvonalára. A Nemzetközi jogot felrúgó román katonai vezetés hazánkra, a Tiszántúlra eresztette rabló, erőszakoskodó csapatait. A túlerőben lévő ellenséggel szemben a gyenge magyar Vöröshadsereg visszavonulóban volt. Kisebbségi ellenállásra mindenütt számíthatott az ellenség.

Román katonai áldozatokról, sebesültekről kevés adataink vannak, de arról van ismeretem, hogy egy-egy eseményt követően a román megtorlás nem maradt el. Mint oly sok esetben a vértlen polgári lakosságon állt bosszút a megszálló román katonai hatóság.

A román katonai vezetés kíméletlen megtorló intézkedést foganatosított Dévaványán:

1919. április 28-án du. 5 órakor, a dévaványai római katolikus templom falánál a megszálló román katonai hatóság agyonlövötte: Bukva János 37 éves, Cs. Kovács Antal 38 éves, Rózsa Bálint 45 éves dévaványai lakosokat.

A megszálló román katonai megtorlás másnap is folytatódott: 1919. április 29-én de. 8 órakor, a dévaványai római katolikus templom falánál agyonlövötte: Kovács Sándor 23 éves, Győri Imre 24 éves és Győri Antal 20 éves, Dévaványán dolgozó vésztői illetékességű lakost.

Ebből a testet lelket megnyomorító könyörtelen szenvedésből kijutott a vértlen gyomai- és endrődi eleinknek is:

1919. július 23-24-én, a Mezőtúr alól visszavonuló rabló román csapatok lelőtték: Erdei László, Kereki András és Király József gyomai lakosokat.

Azzal a kéréssel fordulok a T. gyomaendrődi és dévaványai lakostársakhoz, hogy akik felismerték hozzátartozóikat, rokonaikat – kérem, jelentkezzenek megadott elérhetőségem valamelyikén. Kérem, ha van családi feljegyzés-visszaemlékezés, anyakönyvi kivonat, fénykép a hozzátartozóikról, úgy azt is szíveskedjenek hozzám eljuttatni.

Tisztelettel kérem a T. gyomai-, endrődi-, és a dévaványai lakostársakat, ha tulajdonukban van a román megszállással kapcsolatos régi újság, fénykép, röplap, vagy a településen valamilyen megtörtént eseményről tudnak, úgy arról legyenek kedvesek informálni.

Egyben kérem a segítségüket abban is, ha van az 1910-es 20-as évekből Gyomát, Endrődöt, Dévaványát bemutató képeslapjuk – úgy azt is legyenek kedvesek jelezni. A hozzám eljuttatott dokumentumokat, képeket szkennelés (és fénymásolás) után visszajuttatom Önökhöz.

Segítségüket ezúton is hálás szívvel megköszönöm

Tisztelettel és üdvözléssel : Dr. Ágoston Sándor történész-tanár
5510 Dévaványa, Széchenyi u. 5.
Tel/fax : 66/220-091 (17 óra után)
E-mail : agoston.sandor@dktv.hu

A 2010. június 4-i megjelenésre tervezett „Román katonai megszállás Gyomán, Endrődön és Dévaványán 1919-1920” c. könyvem kevés, néhány száz példányba készül el.

A könyv ára a megjelenési példányszámtól függ, ezért célszerű előjegyeztetni azt:

..... itt kivágandó

Előjegyeztem - Ágoston Sándor: „Román katonai megszállás Gyomán, Endrődön és Dévaványán 1919-1920” c. könyvét .

Név:

Pontos lakcím:

Elérhetőségem:

Előjegyzett példányszám:db.

Dátum:

Aláírás:

EMLÉKEZÉS '56 HŐSEIRE

Pesti József:

A vulkán peremén

Még maradt erőnk,
Még fellobog a vérünk
Követelünk, nem sírva kérünk.

A mi utunk
A vég – s a meghitt csillagok,
Biztos lépéseinken az ég felragyog.

A mi célunk nem
Az odavetett morzsák,
Amik a vörösöket hófehérre mossák.

Felvonulunk,
Béklyózva is kiáltunk.
MI félelmesen vallunk: kiáltunk.

Még maradt erőnk,
Még fellobog a vérünk,
Követelünk, nem sírva kérünk.

(1956. október 18.)

*A verset a szabadságharcosok
terjesztették Budapesten
a forradalom napjaiban.*

Egész évben várjuk kedves vendégeinket klimatizált, termálvizés szobáinkban.

Vállaljuk baráti, üzleti, családi rendezvények lebonyolítását klimatizált éttermünkben 70 főig.

**Az étterem nyitva
11-21 óráig.**

Baráti, családi üzleti rendezvény lebonyolítását vállaljuk a teljesen klimatizált Híd-fő étteremben 160 főig.

FÉSZEK Panzió és Étterem

5500 Gyomaendrőd, Szabadság tér 6.
Telefon/Fax: 06-66/386-718 - Mobil: 06-20/5599-240
E-mail: feszekpanzio@mail.globonet.hu
www.feszekpanzio.hu

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

Októberi ajánlataim:

- őszi virághagymák - rózsatövek
- virágföldek, műtrágyák, növénytápok
- üvegdemizonok, cefrés hordók, műanyag kannák
- befőzéshez üvegek, üvegtetők, tartósító szerek
- szeneskályhák, kandallók, kályhacsövek
- zománc üstök, üstházak, gázegők
- fűnyírók, láncfűrészek, elektromos kézi szerszámok
- munkavédelmi bakkancsok, gumicsizmák, kesztyűk
- zománc festékek, falfestékek, glettek, csemperagasztók
- hígítók, ecsetek, kőműves szerszámok
- szegek, csavarok, csiszoló anyagok
- műanyag kukák, műanyag rekeszek
- viaszos vásznak, fürdőszoba szőnyegek
- kávéfőzők, vasalók, konyhai edények
- fóliák, zsákok, izzók, elemek, stb.

Várom kedves vásárlóimat!
FARKAS MÁTÉ

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület *

Főszerkesztő: Iványi László * Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel., Fax: (66) 283-940 (20) 9457-843 varosunk@gmail.com *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Márton Gábor, Polányi Éva, Sóczó Géza, Szonda István, Várfi Péter *

Felelős kiadó: Vaszkó András * Megjelenik minden hónap első hétfőjén, Interneten minden hónap elsején *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: varosunk@gmail.com